

Beleidsplan Stichting Luis in de Pels

2017-2018

1. Inleiding

De Stichting Luis in de Pels is opgericht in 2015, met als doel onafhankelijke lokale en regionale journalistiek in de regio Haaglanden te ondersteunen met incidentele of tijdelijke financiële steun voor het uitoefenen van hun waakhondfunctie ten opzichte van het lokaal of regionaal bestuur - onder voorwaarde van onbetwiste journalistieke kwaliteit - teneinde hun intermediaire rol tussen overheid en burger structureel beter te kunnen vervullen. Dit beleidsplan 2017-2018 hanteert de volgende termen en begrippen:

- *Onafhankelijke lokale en regionale media.* Alle media, ongeacht rechtsvorm (vennootschap, programmastichting of natuurlijk persoon), ongeacht publicatieplatform (digitaal, print, radio, tv, sociale media), ongeacht frequentie (real time, dag, week, maand) en ongeacht wijze van financiering (abbonementen, advertenties, subsidies), die zich richten op het verspreiden en duiden van lokaal of regionaal nieuws ten behoeve van het algemene publiek, waarbij de redactie een onafhankelijk standpunt inneemt. Hieronder worden in ieder geval verstaan: dag- en weekbladen, huis-aan-huisbladen, omroepen en andere media-instellingen die nieuws verzorgen via eigen websites, weblogs en sociale media.
- *Waakhondfunctie.* De belangrijkste maatschappelijke functie van onafhankelijke lokale en regionale media is volgens de Stichting de waakhondfunctie, waarbij de media op kritische wijze het gekozen bestuur, het proces van politieke besluitvorming en de uitvoering door de overheid controleert, maatschappelijke kwesties signaleert en duidt, burgers daarover informeert en hen waar mogelijk een stem geeft, teneinde een bijdrage te leveren aan de lokale democratie.
- *Kwaliteitsjournalistiek.* Het bedrijven van professionele journalistiek op een zo objectief mogelijke wijze over politiek-bestuurlijk nieuws en al hetgeen dat van belang wordt geacht in de lokale gemeenschap, waarbij publicatie alleen geschiedt op basis van geldende journalistieke principes als verificatie door middel van verschillende bronnen en toepassing van hoor en wederhoor.
- *Intermediaire rol.* Het gaat om een intermediaire rol die toegevoegde waarde biedt in de relatie tussen bestuur en burger:
 - verslaglegging: gericht op het openbaar maken van nieuwsfeiten als gevolg van lokale politieke besluitvorming of als gevolg van de uitvoering van beleid;
 - signalering: het berichten over publieke aangelegenheden die (nog) niet in het lokale bestuur aan de orde komen, maar die wel door burgers interessant en van belang worden geacht;
 - duiding: het uitleggen, verklaren of in context plaatsen van nieuwsfeiten;
 - onderzoek: gericht op het achterhalen van het proces van lokale besluitvorming en de belangenafweging die daarbij heeft plaatsgevonden.
 - opiniëring: gericht op het geven van argumenten ten behoeve van eigen meningsvorming door het publiek.
- *Werkgebied van de Stichting:* De regio Haaglanden, met daarin te onderscheiden de rol van de diverse overheden: het Rijk, de provincie Zuid-Holland, de waterschappen en de diverse gemeenten, inclusief alle uitvoeringsinstanties.

2. Analyse

De Stichting Luis in de Pels constateert twee tegengestelde bewegingen als het gaat om de lokale en regionale media. Enerzijds neemt het belang van onafhankelijke lokale journalistiek sterk toe, nu de hogere overheden via decentralisatie steeds meer beleidsuitvoering neerlegt bij de lagere overheden. Meerdere kabinetten achtereen hebben de verantwoordelijkheid voor complexe dossiers, bijvoorbeeld op het sociale domein, tegelijk met de financiering daarvan, van het rijk belegd bij de provincie of de gemeente, of taken van de provincie overgeheveld naar de gemeente. Daardoor zijn beleidskeuzes in lokaal bestuur steeds belangrijker geworden.

Anderzijds neemt de kwaliteit van de onafhankelijke, diepgaande lokale journalistiek af, zeker en vooral in de regio Haaglanden:

- Er zijn geen lokale of regionale dagbladen meer, specifiek gericht op het gebied Haaglanden. Landelijke dagbladen hebben nog wel regionale katernen, maar die geven zelden meer dan een opsomming van genomen besluiten en hebben als gevolg van teruglopende inkomsten vaak nog zeer bescheiden lokale redacties.
- Lokale weekbladen hebben veel moeite het hoofd boven water te houden sinds de advertentiemarkt structureel is teruggelopen en kunnen slechts weinig investeren in journalistieke duiding, onderzoek en opiniering.
- Huis-aan-huis bladen kennen vaak een moeizame scheiding tussen redactie en commercie. Dankzij hun grote bereik bieden zij vaak wel onderdak aan (ingekochte) informatiepagina's van het lokaal bestuur, maar dit is zendergericht.
- Lokale en regionale omroepen zijn veelal volgend en zelden initiërend als het gaat om het debat over het publieke domein. De focus ligt vaak op human interest in plaats van de waakhondfunctie.
- Landelijke digitale media als nu.nl experimenteren sinds kort in andere regio's weliswaar met regionaal of lokaal nieuws, maar ook hier is de insteek vaak 'human interest'.
- Een onbekend aantal organisaties doet via digitale media aan lokale (en in mindere mate regionale) berichtgeving. Het deel van hen dat duidende en kritische journalistiek bedrijft is klein, het gaat vooral om het ventileren van meningen in de vorm van weblogs.

Hierdoor ontstaat in toenemende mate een 'democratic gap'. Burgers missen de duidende en kritische journalistiek over het gekozen lokale bestuur en alles wat het publieke belang in de lokale gemeenschap betreft, terwijl de urgentie toeneemt. Niet slechts in het belang van de media zelf, maar vooral ook voor de kwaliteit van de lokale democratie en democratische besluitvorming. Een volwassen lokale democratie heeft niet alleen baat bij gedegen journalistiek, maar kwijnt zelfs weg zonder kwalitatief hoogwaardige en kritische verslaggeving in de media.

Van diepgravende onderzoeksjournalistiek is slechts incidenteel sprake. Meestal is hier geen tijd, geld of expertise voor. Van kritische journalistiek is soms wel sprake, maar kritische artikelen leveren vanuit beleidsmakers soms verwijten op van een bewust negatieve berichtgeving, eenzijdigheid, onvoldoende diepgang, onvoldoende achtergrondkennis of onvoldoende toepassing van hoor en wederhoor. De kritische journalistiek krijgt ook het verwijt vaker op de man te spelen dan op de bal. Daar staan journalisten tegenover die zorgvuldig en vakbekwaam kritische artikelen schrijven over zaken die zij relevant vinden

voor het publieke belang. Wat wel duidelijk is, is dat het aantal journalisten dat dit doet, flink is gedaald.

Veelal worden slechts belangrijke besluiten bekendgemaakt, niet de voorafgaande discussie. De burgers nemen pas kennis van besluiten als ze worden uitgevoerd. Protestacties van gefrustreerde burgers zijn dan ook niet van de lucht. De controle van de lokale democratie is door het wegvallen van een reeks regionale dagbladen en/of het uitkleden van redacties tot een minimale bezetting, onderwerp van een maatschappelijk debat geworden.

Hoewel lokale bestuurders zich het lot van lokale media zeker aantrekken, is het voor hen moeilijk hier rechtsreeks op in te grijpen. Directe en structurele overheidssteun kan bij de meeste gesprekspartners om principiële redenen niet op veel draagvlak rekenen, noch bij overheden, noch bij de media zelf. Het zou de onafhankelijkheid van de media aantasten en wordt daarom onwenselijk geacht.

Stichting Luis in de Pels spant zich in om in deze lacune te voorzien. Het is een initiatief van burgers, waarbij de overheid op indirecte wijze toch haar betrokkenheid kan vormgeven.

3. Doelstelling en werkzaamheden

De Stichting Luis in de Pels, constaterende dat:

- kwalitatief goede journalistieke berichtgeving over het proces van lokale besluitvorming door de lokale en regionale media de laatste jaren helaas is afgenomen;
- informatie over de lokaal beleid vanuit de lagere overheden zelf wel is toegenomen, maar door zijn aard bepaald (immers afkomstig van de overheid zelf) weinig kritisch van toon en aard is;
- door deze toename van berichtgeving een vorm van onevenwichtigheid is ontstaan in het aanbod van informatie over lokale zaken en er een steeds eenvormiger beeld ontstaat over de politiek onder de burgers van de regio Haaglanden;

en overwegende dat:

- berichtgeving over de lokale politiek door de lokale en regionale journalistiek van essentieel belang is voor een gezonde lokale democratie;
- macht altijd vraagt om voldoende tegenmacht, teneinde machtsmisbruik te voorkomen;
- lokale overheden er de komende jaren steeds meer uitvoeringstaken bij zullen krijgen in het kader van de decentralisatie;

besluit tot het instellen van een fonds voor lokale journalistiek, met als doelen:

- het tijdelijk financieel ondersteunen van organisaties of projecten op gebied van lokale en regionale politieke journalistiek in de vorm van de inzet van journalistieke professionals die na een eerste periode uiteindelijk zelf door de aanvrager structureel worden ingezet;
- het financieel mogelijk maken van onderzoeksjournalistiek inzake overheidsdossiers in de vorm van incidentele aanvragen;

4. Verwerving inkomsten

De projecten kunnen deels worden gefinancierd uit het vermogen van de Stichting zelf, dat op haar beurt afkomstig is uit private en publieke bronnen. Voor een ander deel kunnen

projecten gefinancierd worden door derden, bijvoorbeeld specifiek op dat projectdoel gerichte publieke en private fondsen, zoals fondsen voor media of voor lokale initiatieven. De Stichting kan de aanvragen bij derden-fondsen namens de projectaanvrager verzorgen. Ten slotte verlangt de Stichting dat de aanvrager ook zelf zijn eigen medium pro actief inzet voor het werven van donaties onder lezers, kijkers of luisteraars en dat deze donaties onderdeel uitmaken van de totale financiering. De eigen stakeholders kunnen hiervoor bijdragen storten op de rekening van de Stichting onder vermelding van het project.

- *Privaat vermogen.* Dit betreft eigen middelen van de Stichting, bestaande uit schenkingen, legaten en algemene donaties van particulieren en instellingen.
- *Publieke financiering.* Dit betreft incidentele of structurele financiële bijdragen vanuit lokale overheden of mediafondsen, die aangeven te hechten aan onafhankelijke media vanuit democratisch perspectief, bijvoorbeeld door een deel van communicatiebudgetten of fondsvermogen te bestemmen voor de onafhankelijke journalistieke informatie- en nieuwsvoorziening over lokaal bestuur.
- *Projectfinanciering via fondsen.* Het gaat hier om via de Stichting aan te vragen bijdragen van publieke en private fondsen van derden, die aansluiten bij het doel van het ingediende project.
- *Eigen financiering van de aanvrager.* Een nader door de Stichting te bepalen eigen bijdrage van de aanvrager door inzet van de eigen media bijvoorbeeld via crowdfunding onder lezers, luisteraars, kijkers en andere stakeholders. Zij kunnen als stakeholders via de Stichting hun projectbijdrage storten.

5. Beheer en besteding van vermogen

De Stichting zal vermogen aanhouden ten behoeve van projectfinanciering, maar niet meer dan noodzakelijk is voor het bereiken van het goede doel. Natuurlijke of rechtspersonen kunnen niet beschikken over het vermogen van de Stichting. Het beleggingsprofiel van de Stichting is zeer defensief, dat wil zeggen dat het bestaande vermogen louter wordt weggezet tegen vastrentende waarden. Er worden geen kosten gemaakt voor vermogensbeheer anders dan normale bankkosten. De Stichting heeft geen winstoogmerk, de bestuurders doen hun werk pro deo. Zoals statutair bepaald ontvangen de bestuurders van de Stichting geen honorarium voor hun werkzaamheden of vacatiegeld voor hun aanwezigheid.

6. Voorwaarden projectfinanciering

De Stichting Luis in de Pels verbindt de volgende voorwaarden verbonden aan projectfinanciering:

- a. Aanvragen kunnen alleen worden ingediend door rechtspersonen met media als hoofdactiviteit, of door natuurlijke personen met bewezen ervaring op het gebied van politieke of onderzoeksjournalistiek.
- b. Aanvragen kunnen alleen gaan om incidentele (mede)financiering van de redactionele of journalistieke kosten van onderzoeksjournalistieke projecten, tijdelijke (mede)financiering van politiek redactionele of journalistieke taken, rollen of functies, of (mede)financiering van politiek-redactionele professionalisering.
- c. De aanvrager dient in de aanvraag aan te geven wat de aantoonbare meerwaarde van het project is ten opzichte van bestaande marktinitiatieven.

- d. De aanvrager moet in de aanvraag aangeven waarom en hoe de aanvraag valt binnen de doelstelling en het beleidsplan van de Stichting en onderbouwen waarom de aanvrager de financiering vooralsnog niet geheel zelf kan dragen.
- e. Tijdelijke subsidies worden alleen toegekend als de aanvrager bij de aanvraag schriftelijk garandeert na afloop van de subsidieperiode de journalistieke functie, taak of rol voor eigen rekening en risico in de organisatie in te bedden.
- f. Tijdelijke subsidies kennen een maximale termijn van 1 jaar, in uitzonderingsgevallen te verlengen tot 2 jaar.
- g. Tijdelijke subsidies worden alleen toegekend als de aanvrager aangeeft welk aandeel van de totale financiering hij van de Stichting verwacht, welk aandeel de aanvrager zelf zal bijdragen uit eigen middelen en welk aandeel de aanvrager als dan niet met hulp van de Stichting verwacht van derden, bijvoorbeeld in de vorm van crowdfunding of derdenfondsen.
- h. Bij tijdelijke subsidies bedraagt de maximale bijdrage van de Stichting uit haar eigen vermogen, gemeten over de maximale termijn van twee jaar, nooit meer dan 50% van de totale redactionele en journalistieke kosten, zoals hierna beschreven. De verdeling over de termijn is naar keuze variabel.
- i. Indien het een aanvraag tot een tijdelijke loonkostensubsidie betreft, dient de aanvrager aan te geven om welke werkfactor, bruto-maandsalaris inclusief vakantiegeld en werkgeverslasten het gaat, wat het functieniveau en de functieomschrijving is. Kosten van salarisadministratie zijn niet financierbaar.
- j. Indien het een aanvraag tot een tijdelijke subsidie van een zzp'er betreft, dient de aanvrager aan te geven om hoeveel uur redactioneel of journalistiek werk het gaat en tegen welk uurtarief, waarbij het totaal nooit meer kan zijn dan de gebruteerde loonkosten als ware het een loonkostensubsidie als gesteld onder h.
- k. Indien het een aanvraag tot een specifiek onderzoeksproject betreft, dient de aanvrager aan te geven wat het doel is van het onderzoek, welke hypothesen er aan ten grondslag liggen, welke werkwijze wordt beoogd en wat de meerkosten bedragen, waarbij het de vermenigvuldiging van het aantal onderzoeken maal het uurtarief in totaal nooit meer kan zijn dan de gebruteerde loonkosten als ware het een loonkostensubsidie als gesteld onder h.
- l. Alleen de direct toerekenbare kosten van redactioneel en journalistiek werk zijn subsidiabel. Alle overige kosten, zoals overhead, extra administratieve lasten, bemiddelingskosten, IT-ondersteuning, reis- of communicatiekosten zijn niet subsidiabel en kunnen ook geen onderdeel uitmaken van de onderbouwing van de eigen bijdrage van de aanvrager in de aanvraag.
- m. Financiering wordt alleen voorwaardelijk toegekend en uitgekeerd op basis van tussenrapportages. De Stichting behoudt zich het recht voor om na tussentijdse rapportage voorwaardelijk toegekende gelden niet uit te keren of op te schorten.
- n. Veranderingen in voortgang of aanpassing van inhoudelijke doelstellingen van een reeds toegekend project is alleen mogelijk na voorafgaande toestemming van de Stichting.
- o. De Stichting Luis in de Pels is een onafhankelijke instelling die bij toekenning van financiële steun haar eigen afwegingen maakt, waarbij zij om moverende redenen kan afwijken van de bovenstaande voorwaarden. Over de besluiten wordt niet gecorrespondeerd.

- p. Aanvragers die vinden dat een afwijzend besluit op basis van aantoonbaar onjuiste informatie is genomen, kunnen dat schriftelijk kenbaar maken aan de secretaris van Stichting Luis in de Pels.

7. Procedure aanvraag en toekenning

Voor de aanvraag van projectfinanciering geldt de volgende procedure.

- a. Projectaanvragen kunnen het gehele kalenderjaar worden ingediend door projectaanvragers.
- b. Aanvragen worden alleen in behandeling genomen als ze aan de onder 6. genoemde voorwaarden voldoen.
- c. Projectaanvragen worden jaarlijks op vier momenten beoordeeld, te weten per 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober. Aanvragen worden in behandeling genomen indien ze voor genoemde data zijn ingediend bij de Stichting.
- d. Uiterlijk vier weken na genoemde data krijgt de aanvrager bericht van het bestuur of en in welke mate het projectvoorstel wordt gehonoreerd en welke eigen bijdrage van de aanvrager daarbij geldt.
- e. Een aanvraag omvat in elk geval compleet ingevuld aanvraagformulier (downloadbaar via de website), aangevuld met een uitgebreide projectomschrijving en -motivering van maximaal 3 A4 en een gedetailleerde dekkingsplan van alle redactionele kosten van het project.
- f. In geval van een aanvraag voor tijdelijke financiering dient de aanvraag te worden aangevuld met de gevraagde garantie en eigen bijdrage van de aanvrager.
- g. In geval van een natuurlijk persoon als aanvrager dient de aanvraag te worden aangevuld met een cv met publicatielijst van de afgelopen 3 jaar.
- h. Afhankelijk van de aanvraag kan om actuele jaarrekeningen, begrotingen, accountantsverklaringen, uittreksel van de Kamer van Koophandel, referenties en dergelijke worden verzocht;
- i. De aanvrager verplicht zich om de Stichting Luis in de Pels regelmatig op de hoogte te houden van de voortgang van het project in de vorm van tussentijdse voortgangsrapportages en in de vorm van een eindrapportage, bestaande uit een financiële verantwoording en een inhoudelijke evaluatie. Hierbij worden als bijlagen de digitale bestanden van de journalistieke productie gevoegd die dankzij de subsidie tot stand zijn gekomen.
- j. De Stichting kan daadwerkelijk gemaakte loonkosten of honaria op basis van maandelijkse declaraties achteraf vergoeden.
- k. Op declaraties kan de Stichting 10% van het toegekende bedrag inhouden. Pas na beoordeling van een te ontvangen eindrapportage van de aanvrager ontvangt de aanvrager de laatste 10% van de toegekende subsidie.
- l. De Stichting behoudt zich op enig moment het recht voor de nog uit te betalen subsidie geheel of gedeeltelijk in te trekken, dan wel de reeds uitbetaalde subsidie te laten restitueren, indien er naar oordeel van het Stichtingsbestuur:
 - niet, niet geheel of niet langer sprake is van een juiste nakoming van de afspraken door de aanvrager;
 - geen of onvoldoende verwezenlijking van de beoogde activiteiten plaatsvindt of heeft plaatsgevonden;
 - de door de Stichting ter beschikking gestelde middelen niet meer geheel of gedeeltelijk noodzakelijk worden geacht.

- m. De Stichting staakt met onmiddellijke ingang elke betaling indien er sprake is van een aanvraag tot faillissement, surseance van betaling of schuldsanering van de aanvrager, dan wel wanneer en beslaglegging plaatsvindt op de activa van de aanvrager.